

ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИСИЯТА ПО
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

КЪМ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ
на Конфедерация на труда „Подкрепа“
Относно: Проект на Закон за хората с увреждания

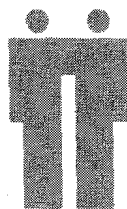
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

КТ „Подкрепа“ участва активно във всички фази на изготвянето на законопроекта и имаше възможност да прави предложения и коментари още в работната група. С удовлетворение отбелязваме, че след многократно настояване от страна на нашия синдикат от финалния вариант на проектозакона е отпаднала идеята за премахване на защитата при уволнение на хората с увреждания. Това беше крайно нехуманно предложение. Напълно здрави и с много по-големи възможности за самозащита работници са подлагани на експлоатация, работодателски произвол, самоволно орязване на заплати, които се изплащат под формата на бонуси и пр. Фактът, че на хората с увреждания им се налага да ползват болнични значително по-често, отколкото на здрав работник, е неприемлив за работодателите. Това е и причината да не бъдат наемани или да бъдат принуждавани да напускат майки на малки деца, които също по-често ползват отпуск по болест – малките деца се разболяват често, докато не изградят имунитет. Затова от тази защита се ползва и тази група работници и служители. Без законова закрила най-уязвимите групи работници – хората с увреждания, ще бъдат подложени на злоупотреби и натиск от страна на работодателите. Години наред КТ „Подкрепа“ отстоява последователно позицията за запазване на тази защита, въпреки огромния натиск за нейното премахване.

Наред с това бяха взети предвид и други наши коментари и предложения. Положените усилия от страна на КТ „Подкрепа“, ако не друго, поне не позволиха да бъдат направени редица отстъпления от постигнатите до момента защити за хората с увреждания.

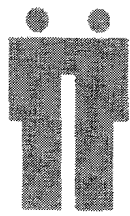
За съжаление, не всички наши предложения бяха приети, поради което тук отново ще ги изброим:

- 1) КТ „Подкрепа“, както и други организации с представители в Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, настоя да бъде запазено националното представителство на организациите, които участват в изготвянето на държавната политика в областта на хората с увреждания. Във финалния, засега, вариант на чл. 8, ал. 1 виждаме, че нашите коментари са били взети предвид. Но в чл. 11, ал. 3, която

урежда състава на новия Съвет за наблюдение, все още е записано: „участват представители на организациите на и за хора с увреждания“. Тези организации вероятно са хиляди, тъй като произволни седем човека могат да регистрират неправителствена организация в обществена полза, но не всички представляват интересите на значима част от хората с увреждания. Становища, препоръки и предложения за национални мерки и стратегии следва да се изготвят от организации с национална значимост. В тази връзка настояваме да бъде уточнено, че въпросните представители ще бъдат част от национално представителни организации на и за хората с увреждания. Както правителството следва да отговаря на определени изисквания, а именно да бъде избрано от мнозинството от българските граждани, така и представителите на хората с увреждания следва да бъдат изразители на интересите на мнозинството от тази група граждани.

- 2) Държавни служители контролират държавата – чл. 13, ал. 2 освобождава представителите на омбудсмана и Комисията за защита от дискриминация от ограниченията в предходната алинея. Остава възможността държавни служители да дават оценка за работата на държавата в областта на интеграцията на хора с увреждания, което обезсмисля създаването на още една структура и разходите по нейното функциониране.
- 3) Чл. 40, ал. 6 напълно обезсмисля всички усилия за формиране и въвеждане на квоти за наемане на хора с увреждания. Според този текст, работодателите може да не прилагат квотите, ако прилагат „алтернативни мерки“. Алтернатива на заетостта няма. Единствената алтернатива е достатъчни за достоен живот плащания от държавния бюджет. Но целите на законопроекта включваха повече самостоятелност и трудова реализация на хората с увреждания, не повече зависимост. Тази алинея торпилира всички усилия, положени в предходните алинеи на този член да дадат по-голям шанс на тази уязвима група български граждани.
- 4) Чл. 40, ал. 7 – настояваме компенсационната вноска да бъде минимум в размер на минималната работна заплата. 30% не е санкциониращо, а мотивиращо „наказание“, тъй като е много по-евтино за работодателя да плаща 30% от МРЗ, отколкото една месечна заплата, пък била тя и минимална.
- 5) Раздел IV „Достъпна среда и разумни улеснения. Достъпна информация. Осигуряване на лична мобилност.“ е разочароващ с това, че не предвижда по-сериозни наказания за инвеститори, които не спазват изискванията за осигуряване на достъпна среда, а това е основен възпиращ интеграцията на хората с увреждания фактор. Както е известно, към момента инвеститорите предпочитат да платят глоба за неизпълнение, но не и да осигурят реален достъп за хората с увреждания. Задържане на част от инвестицията в специален фонд, като гаранция за коректното изпълнение на проекта, би принудило предприемачът наистина да изпълни собствения си проект. В случай, че амбицията на законодателя се окаже недостатъчна за осигуряване на реалното

изпълнение на целите в този раздел, минимум следва да увеличи драстично глобите за инвеститорите.

- 6) Предлагаме в чл. 63, ал. 1, нова точка 3: „изготвя и утвърждава максимални цени на помощните средства, приспособленията и съоръженията за хората с увреждания и медицинските изделия, посочени в списъците по точка 1 и 2“.

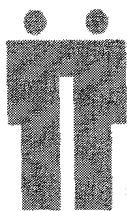
В чл. 75, ал. 3 и 4 е записано, че целевите помощи за закупуване на въпросните помощни средства имат максимален размер и ако не бъдат ползвани по предназначение, следва санкция за човека с увреждане. Но няма никаква гаранция, че с така отпуснатите средства нуждаещият се всъщност ще има възможност да закупи въпросните приспособления, след като остава рискът пазарните им цени да са далеч по-високи от отпуснатите средства. Тъй като законът не предвижда значима промяна в начина на предоставяне на помощните средства, остава възможността за злоупотреби от страна на търговците, които са посредник между човекът с увреждане и държавните институции, съответно държавния бюджет. Финансовата тежест за бюджета не е следствие от отпуснат без нужда слухов апарат, а от неколкостранно завишените цени на търговците. В този смисъл нормативното ограничение на печалбата на същите би довело до спестяване на значителни средства от злоупотреби.

- 7) Чл. 69, ал. 2 – посочено е, че при противоречие между лицето с увреждане и неговия настойник „водещо е желанието на лицето, нуждаещо се от социална услуга“. Лицата, които са поставени под настойничество или попечителство, са ограничено, съответно напълно недееспособни. Вместо тях и от тяхно име правни действия могат да извършват техните настойници или попечители, които са длъжни да се грижат за личността и имуществото на недееспособните. С влязло в сила съдебно решение последните са признати, че не могат да извършват достатъчно зряло и разумно правни действия, поради което в техен интерес са лишени от пълноценно участие в социалния живот и са поставени в зависимост от други, определени от съда лица. Решението има конститутивно правно действие спрямо всички правни субекти, поради което е редно при противоречие водещо да е желанието на настойника или попечителя, който е задължен да полага грижа само в интерес на лицето.

Общи коментари:

I. Настояваме всички текстове, които засягат трудови отношения, да бъдат преместени в Кодекса на труда, където е систематичното им място. Фактът, че се отнасят само до една група работници, не ги прави по-малко трудовоправни, отколкото кои да е други текстове от Кодекса на труда. Основен принцип в правото е една материя да се урежда в един закон. В случая това е Кодекса на труда.

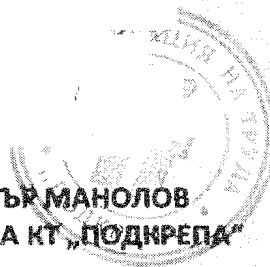
II. Както неколкостранно беше подчертано в работната група, политика без достатъчно финансови средства не се прави. В случай, че правителството има воля да разреши тежките

проблеми на хората с увреждания, то следва открито да заяви дали и какви средства ще отдели за техните нужди и колко струват отделните дейности, за които настояват организациите на хората с увреждания. Ако това не бъде направено, обществото ще продължи да изразява неудовлетворение от законопроекта, а служителите на Министерството на труда и социалната политика ще продължат да понесат негативите от това неудовлетворение. Макар те да нямат никаква отговорност за състоянието на хората с увреждания.

С УВАЖЕНИЕ:

ИНЖ. ДИМИТЪР МАНОЛОВ
ПРЕЗИДЕНТ НА КТ „ПОДКРЕПА“

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-
ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

Изх. № 731-1
Дата 23 OCT 2018

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КОМИСИЯТА ПО
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ В НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА-ПРОДАНОВА

СТ А Н О В И Щ Е

от БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

ОТНОСНО: ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ
(сигн. № 802-01-41)

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

БТПП подкрепя необходимостта от нов Закон за хората с увреждания, който да гарантира разностранен, ефективен и ефикасен - в сравнение с действащия закон – механизъм за подкрепа на хората с увреждания.

При посочените три условия за подкрепа (разностранност, ефективност и ефикасност на мерките), становището на БТПП по законопроекта е следното:

1. Безспорно, според нас, законопроектът предлага по- разностранна защита и подкрепа на хората с увреждания. Аргументи в подкрепа на това са нормативните разпоредби, обхващащи значително по-широки области, средства, публичен и частен ресурс за защита.

Ангажирани са почти всички звена на централната и местна изпълнителна власт и органите на местно самоуправление и е очевиден

стремежът за концентриране на финансови ресурси за защита и подкрепа на хората с увреждания.

В законопроекта са предвидени многообразни мерки за съдействие на хората с увреждания включващи всички страни за тяхната рехабилитация (медицинска, професионална, социална, трудова и психологическа), както и тяхното образование и професионално обучение.

Много важни са разпоредбите от законопроекта, предлагащи различна финансова подкрепа на хората с увреждания.

2. Неприемливи за работодателите са текстовете на чл. 40 и др. от законопроекта, които предвиждат:

- конкретни ангажименти за работодатели с повече от 50 работници и служители да наемат определен брой лица с трайни увреждания (2 лица – от работодатели с 51 до 99 работници/служители и 2 % от средносписъчния състав – за работодатели със 100 и повече работници/служители), като тези квоти са извън ангажиментите на работодателите по чл. 315 от Кодекса на труда да заделят за трудоустроени хора от 4 до 10 % от работните си места (в зависимост от икономическата дейност на работодателя);
- задължения на работодателите да пригледат определените работни места за нуждите на лицето с увреждания;
- задължения за посочените работодатели да уведомяват Агенцията по заетостта за определените от тях работни места, подходящи работни места за хора с трайни увреждания;
- задължения на работодателите да заплащат ежесмесечна компенсационна такса в размер на 30 % от минималната работна заплата за страната, считано от четвъртия месец след уведомлението на Агенцията по заетостта за всяко незаето работно място за човек с трайно увреждане.

Членовете на БТПП имат следните резерви към цитираните по-горе предложения:

а) Предложеното в чл. 40 от законопроекта решение е непоследователно в сравнение с действащата нормативна уредба:

Чл. 315 от Кодекса на труда визира по-леки задължения, тъй като те се отнасят само за по-големи предприятия относно работни места за трудоустроени работници/служители, в проценти от 4 до 10 – в зависимост от икономическата дейност. Чл. 40 от законопроекта предлага по-тежки задължения – за наемане на лица с трайно увреждане и ангажира с това задължение много на брой по-малки предприятия, като за предприятията с персонал над 50 работника/служителя квотата е близо 4 % от щатния състав – независимо от икономическата дейност и независимо от броя на заетите места.

Това задължава предприятията с щатен персонал 51 човека с квота около 14% (7 човека) – в зависимост от икономическата дейност по двата закона (ЗИХУ и КТ), което ще затрудни изключително много предприятията в спазването на нормативните им задължения и дори ще доведе до невъзможност за спазването на закона в определени райони от страната.

б) Неприемливо е и е в противоречие на пазарните принципи задължението на работодателите да заплащат определената компенсационна такса след третия месец от уведомяването на Агенцията по заетостта, ако след този срок не назначат определения брой лица с трайни увреждания.

Ако работодателят сам не е открил подходящи лица с трайни увреждания, или ако такива не са били насочени към него от Агенцията по заетостта, то местата в списъка за лица с трайни увреждания биха могли да са заети от здрави лица, а не да се държат незаети.

в) Предвид изложеното в предходните б.б. „а“ и „б“ БТПП предлага:

- Квотното задължение по чл. 40 от законопроекта да се включи в задължението на работодателя по чл. 315 от Кодекса на труда.
- Квотното задължение на работодателя по чл. 40 да е в зависимост от вида икономическа дейност – както в чл. 315 от Кодекса на труда.
- Работодаателят да се освободи от задължението за назначаване на лица с трайни увреждания, респ. – от отговорност за глоба, в случай, че

Агенцията не насочи в 3-мес. срок такова лице или лицето е с неподходящи умения и квалификация за заемането на работното място.

- В Законопроекта е предвидено задължение на работодателя да развива уменията на наетия работник, но не се отчита фактът, че съответния работник може да не отговаря на изискванията на работодателя за умения, знания и квалификации, нужни за съответната дейност. С това се прехвърлят отново задължения на държавата вменени в Конституцията (Право на образование – чл.53, във връзка с чл. 48, ал.2 от Конституцията – право на труд за хора с увреждания) към работодателите, които след като са заплатили данъчните си задължения очакват, че кандидатите за работа ще притежават необходимия набор от умения и квалификации.
- Да се регламентират по-гъвкави разпоредби за временно назначаване на лица с трайни увреждания, чрез Агенциите за временна заетост.
- Да се премахнат думите „и ал. 6 “ от чл. 40, ал. 7 на Законопроекта, тъй като е неприемливо да бъдат налагани задължителни санкции, за „алтернативни мерки“, които към този момент не съществуват в закон (тепърва ще се обсъждат в подзаконов нормативен акт). Залагането на предварителни санкции е сериозен и рестриктивен метод и е недопустимо без ясна преценка, какви ще са задълженията за работодателите да се определя техния процент. Това е в противоречие с правната логика, че санкцията се определя спрямо вида и степента на нарушението.
- В чл. 40, ал. 1 да се запише преди думите „всички работодателите“, думите „органи по назначаването“, за да се уреди ангажиментът на държавното управление към хората с увреждания и по ЗИХУ.

Принудата и санкциите са характерни за един друг режим, от който България е излязла, а пазарната икономика поставя акцент върху финансовите стимули, защото практиката е доказала че те работят по-добре.

3. Разширяването на мерките за подкрепа само по себе си няма да има резултат, ако не е съпроводено с нормативен инструментариум, гарантиращ ефективността и ефикасността на тези мерки.

а) БТПП има резерви относно ефикасността на предлаганите мерки в частта относно очакваните разходи за създаването нови органи (в общия смисъл на тази дума) и ефекта/резултата от тяхната работа. Не са представени и финансови отчети колко ще струва тяхното раздуване.

Да, вярно е, че реализирането на всяка държавна политика изисква наличието на определени публични структури. Когато, обаче, структурите са повече от необходимото и то с някои дублиращи се функции ефикасността неминуемо се понижава, а отговорността – се размива.

Законопроектът предлага ангажирането на няколко вида органи и на още два фонда – последните с надлежно определени управителни съвети за тяхното управление. Наред със сега ангажираните Министерство на труда и на Агенцията на хората с увреждания, законопроектът предлага създаването и на Съвет за наблюдение, който да се администрира чрез администрацията на омбудсмана и Комисията за защита от дискриминация, Национален съвет за интеграция на хората с увреждания към Мин. съвет, областни съвети на регионално ниво, ръководни служители на териториално и централно ниво, които да изпълняват функциите на координатори.

При това някои от посочените в законопроекта функции на определени органи безспорно се дублират, други е целесъобразно да бъдат допълнени:

- Според чл. 10, ал. 4, т.т. 3 и 6 Агенцията участва и задължително дава становища при изготвянето на проекти на нормативни актове, свързани с правата на хората с увреждания, изготвя шестмесечни и годишни отчети за изпълнението на политиката за правата на хората с увреждания, които вярно че предоставя на Министерство на труда, а не на министър-председателя – но не виждам пречка с този отчет да се запознае и министър-председателят.
- Според чл. 14, т.т. 4 и 5 Съветът за наблюдение, както и министърът на труда осъществява периодичен преглед и оценка

на националното законодателство в съответствие с разпоредбите на Конвенцията на хората увреждания и изготвя ежегодни доклади по предприетите действия по прилагане на Конвенцията.

Отделно от това буди недоумение предлаганото от законопроекта решение сега съществуващата Агенция за хора с увреждания през 2021 година да се преобразува в Държавна агенция за правата на хората с увреждания (това е разпоредбата на § 12 от Преходните и заключителни разпоредби), а не са предвидени разпоредби в ЗИХУ, съгласно нейното преобразуване.

Също така някои от предлаганите в законопроекта структури са извън предвидените рамки на Закона за администрацията. Така напр. Законът за администрацията предвижда създаването на съвети, като консултативни органи към Министерски съвет (чл. 21 от ЗА) и към отделни министерства (чл. 45 от ЗА). Законът за администрацията не предвижда създаването на съвети към областните управители. Отделно от това законопроектът не дава ясен и категоричен отговор на въпроса какъв е статутът на Съвета за наблюдение – консултативен, или с решаващи функции.

Не на последно място е и забележката, че съставът на някои органи е съвпадащ – така напр. представителните организации на хората с увреждания участват в повече от един орган, което е излишен организационен разход – тези представители трябва да участват в един орган с решаващ глас, който да се чува.

б) БТПП има резерви и срещу своевременната ефективност на законопроекта, поради следните съображения:

- Голяма част от разпоредбите в законопроекта не притежават нормативност – те приличат по-скоро на текстове от програмен документ. Нормативният акт трябва да предлага конкретен инструментариум за реализиране на целите на акта. Не притежават необходимата нормативност голяма част от текстовете, разписани в главата за мерките за подкрепа за социално приобщаване (медицинска, професионална, социална, трудова и психологическа рехабилитация), образование и професионално обучение, както и в раздела за достъп до правосъдие и правна защита.

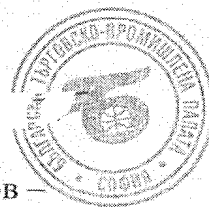
- Друга част от разпоредбите, предвиждат приемането на нови актове, или промени в съществуващите. Своевременната ефективност изисква налагащите се промени в действащи актове да се разпишат в Преходни и заключителни разпоредби на закона за хората с увреждания. Така приети в пакет мерките ще бъдат обсъдени заедно от всичките им аспекти.

Така напр. данъчните преференции на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания и за хората с увреждания са предвидени за уреждане в Закона за данъка върху доходите на физическите лица и Закона за корпоративното подоходно облагане (чл. 53 от законопроекта), измененията в които могат да се предложат и обсъждат още сега, заедно с този законопроект, предвид обстоятелството, че започва периодът на обсъждане на бюджет 2019.

Също така законопроектът предвижда редът и условията за извършване на някои дейности да се регламентират в правилника за прилагане на закона (напр. за изготвянето на индивидуална оценка на потребностите, съставът и дейността на специализираните отдели – чл. 28 от законопроекта), правилника за прилагане на закона за социално подпомагане (за ползването на социални услуги по чл. 21 от закона), в държавния образователен стандарт за приобщаващо образование – относно условията и редът за осигуряване на общата и допълнителна подкрепа на личностното развитие (чл. 35 от законопроекта) и др. За приемането на част от тези актове законопроектът не предвижда никакъв срок.

С уважение,

Цветан Симеонов –
председател на БТПП

Изх. № 04-00-50 #2 / 23.10.2018 г.

ДО

Г-Н ХАСАН АДЕМОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПК ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

Г-Н ИСКРЕН ВЕСЕЛИНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПК ПО РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА,
БЛАГОУСТРОЙСТВО И МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ

Г-ЖА ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПК ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

Г-Н ПЕТЪР КЪНЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПК ПО ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА И
ТУРИЗЪМ

Г-ЖА МЕНДА СТОЯНОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПК ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

Г-Н АНТОН КУТЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПК ПО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО С
НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ЖАЛБИТЕ НА
ГРАЖДАНИТЕ

ОТНОСНО: Законопроект за хората с увреждания, № 802-01-41/ 18.10.2018

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

С настоящото Ви представям становището на Българската стопанска камара по Законопроект за хората с увреждания (ЗХУ), № 802-01-41/ 18.10.2018 г.

Социалната и трудова интеграция на хората с увреждания е изключително значим обществен и икономически проблем, който не получи адекватно решение в рамките на досегашното законодателство и компетентни институции. За огромно съжаление, проблемите в тази, а и редица други области през последното десетилетие се натрупват и изострят, а практическото им решаване става все по-трудно, сложно и при завишени очаквания към необходимите публични и частни ресурси. Решаването на тези проблеми изисква аргументирани, последователни, интегрирани и ефективни широкообхватни мерки, насочени към устойчиви резултати, удовлетворяващи хората с увреждания и цялото общество.

1. По глава втора Органи за управление

В Законопроекта са регламентирани функционалните отговорности на МС, МТСП, функционалните и отраслеви министерства, Съвет за наблюдение, Национален съвет за интеграция на хората с увреждания към МС, координатори по правата на хората с увреждания към централните и териториалните органи на изпълнителната власт, областни съвети на регионално ниво за провеждане на политиката за правата на хората с увреждания, и др. В тази връзка, подкрепяме вече изразените становища, че координацията и надзорът по изпълнението на политиките изискват регламентиране на опростени и непротиворечиви функционални отговорности, пълна прозрачност на дейността, публичен достъп до действащите информационни системи и агрегирани данни, ускоряване на изграждането на т. нар. Е-правителство, ясни процедури за комуникация между всички ангажирани страни, а не форматиране на нови дублиращи се органи, за които липсва административен и финансов ресурс, и адекватно кадрово осигуряване.

2. Глава трета Индивидуална оценка на потребностите

Отново изразяваме категорично становище за радикална промяна на подхода при реформиране на медицинската експертиза. Както е известно, ТЕЛК се произнасят въз основа на предоставената медицинска документация. Последните изменения на Наредбата за медицинската експертиза предвиждат, когато съответната документация не обективизира напълно здравословното състояние на лицето, да се осъществява клиничен преглед и да се назначават допълнителни изследвания и консултации.

Действащият архаичен подход, върху който се основава оценката на общата функционалност, вида и степента на уврежданията за конкретно лице, игнорира изцяло съвременната методология, прилагана от водещите държави-членки на ЕС, и по-конкретно - приетата през 2001 г. Международна класификация на функционалността, уврежданията и здравето - International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) на Световната здравна организация (СЗО).

Същевременно, чл. 21, ал. 1 на законопроекта предвижда индивидуалната оценка на потребностите да *„изследва обстоятелствата около здравословното състояние на човека с увреждане и свързаните с него функционални затруднения“*. Повече от очевидно е, че се разчита изцяло на медицинската експертиза, респ. - на съответните експертни решения на ТЕЛК. Тук стои основен въпрос, на който законопроектът не дава отговор - ще бъдат ли в състояние органите по изготвяне на индивидуалната оценка (специализирани отдели в дирекциите „Социално подпомагане“ към Агенцията за социално подпомагане), да изпълняват пълноценно, обективно и безпристрастно своите задължения, и ще бъде ли осигурен квалифициран персонал с необходимото медицинско образование, компетенции и професионален опит за да изследват *„обстоятелствата около здравословното състояние на човека с увреждане и свързаните с него функционални затруднения“*. Резултатът от оценката за функционалност, вид и степен на уврежданията е изходна основа към втория етап на оценка на конкретните потребности, вкл. за *„наличието на бариери при изпълнението на ежедневните и други дейности, както и вида на необходимата подкрепа“*. Очевидно, първият компонент на оценката влиза във функционалните отговорности на институциите в здравеопазването и следва да бъде вменен в компетенциите на органите за медицинска експертиза, като същевременно бъде променен подходът и използваната методология.

В тази връзка, отново настояваме индивидуалната оценка в частта на *„здравословното състояние на човека с увреждане и свързаните с него функционални затруднения“* да се извършва изцяло на базата на Международната класификация на функционалността, уврежданията и здравето. Следва да бъдат официално приети и прилагани достъпните електронни модули на СЗО, които обвързват кодовете от Международната статистическа класификация на болестите и проблемите, свързани със здравето (ICD) на СЗО за

съответните заболявания, с и персонализирана оценка и верификация на функционалността, вида и степента на увреждания на отделните лица. В тази връзка, Международната класификация на функционалността, уврежданията и здравето следва да бъде реферирана в текста на чл. 26, т. 3, чл. 28 и чл. 29 на проекта на ЗХУ. Следва да бъдат регламентирани допълнителни изисквания към органите за медицинска експертиза, към методологията за оценка и формата на експертните решения на ТЕЛК. Предлагаме, също така, лицензираният превод на класификацията (ICF) и свързаните електронни модули, налични в МТСП и МЗ, да бъдат публикувани незабавно в Интернет за обществен достъп и консултиране преди тяхното официално приемане с акт на МС. Следва да бъде възложен незабавно превод на български език на придружаващите методологически и обучителни модули на СЗО, и стартирано обучение на органите за медицинска експертиза, отговорния персонал на дирекциите за социално подпомагане към АСП и АХУ.

3. По Глава четвърта Подкрепа за социално приобщаване

В условията на растящ дефицит на работна сила, преобладаващата част от българските работодатели възприемат хората с увреждания като значим човешки капитал, чиито знания и умения следва да бъдат оползотворени максимално и пълноценно от пазара на труда. Редица компании приемат и прилагат социално отговорни политики, насочени към различни каузи, към своите служители и обществото като цяло. Не са малко и работодателите, които изпитват икономически затруднения и полагат изключителни усилия да оцелеят на съответните пазарни ниши. Същевременно, реализирането на допълнителни социални ангажменти от страна на работодателите следва да бъде основано единствено върху **доброволни начала, осигурено право на избор и ефективни механизми за насърчаване** (данъчни облекчения и др. подходящи мерки, напр. закупуване на стоки, произведени от специализирани предприятия за хора с увреждания, каквито предложения БСК е отправяла многократно, и др.), **а не чрез налагане на финансови задължения и санкции.**

В тази връзка, регламентираните в чл. 40, ал. 2 на проекта на ЗХУ, *задължения за наемане на лица с увреждания, обвързани с „месечна компенсационна вноска“ за неизпълнение в размер на 30% от минималната работна заплата, дължима за неограничен период от време, при неясни условия, са категорично неприемливи.*

Налагането на квоти за заетост на лица с трайни увреждания е изключително неудачен подход, несъобразен с общото ниво на икономическо развитие и особености на пазара на труда. **Изпълнението на новите квоти за заетост, в допълнение на вече съществуващите по чл. 315 от Кодекса на труда, е невъзможно в повечето икономически дейности и предприятия със специфични условия на труд и високо ниво на риск в работната среда, работа в нощен режим и на открито** (напр., металургия, строителство и мн. др.). За тях се прилагат редица други нормативни изисквания, вкл. категоризация на труда в зависимост от условията на труд за значителна част от персонала (често над 90%) и за превенция - като намалено работно време, допълнителен отпуск, предпазна безплатна храна и др., поради което са крайно неподходящи за хора с увреждания.

Изпълнението на предложените нови задължения в много от предприятията ще наложат освобождаване на персонал и назначаване на овакантените позиции или увеличаване на броя на длъжностните позиции свръх определената потребност при съответното равнище на производителност, организация на труда и натоварване на мощностите.

Следва да се подчертае и необходимостта от промени в досегашната практика, когато се насочва едно лице за задължително трудоустрояване, да бъдат изброявани противоположания, които са свързани освен с административни затруднения, а много често и с невъзможност да бъдат осигурени съответни условия от страна на работодателя.

Остават неясни аргументите да бъдат определени най-високи квоти за предприятия с малоброен персонал, които имат най-ограничени възможности за адаптиране на работните места спрямо индивидуалните потребности на хората с увреждания. Спорна е и заложената прогресия, която на практика наказва увеличението на заетостта в предприятия с над 50 заети лица, видно от разпределението на квотите по чл. 40, ал. 2:

- две лица с трайно увреждане за работодател с 50 до 99 работници и служители;
- 2% от средно списъчния състав за работодатели със 100 или повече работници и служители.

В тази връзка, категорично неверни са твърденията от представената оценка на въздействие че **"Предлаганата нова уредба за защита на правата на хората с увреждания не е насочена директно към малките и средните предприятия. Същевременно се очаква новия закон да има положително въздействие върху тях..."**. Напълно безотговорно е и твърдението, че **"няма да се създадат задължения от финансов характер за предприятията, които попаднат в обхвата на приложението на Закона."** Нещо повече, липсва какъвто и да било опит да бъдат остойностени очакваните положителни и отрицателни ефекти от действието на предложените квоти и месечните компенсационни вноски при неизпълнение на задълженията.

Досегашната практиката показва, че рестриктивният подход и прекомерна защита в трудовите отношения по същество възпира заетостта, води до укриване на информация при кандидатстване за работа или в хода на самия производствен процес, и излага на висок риск, както личната безопасност и здраве на наетите лица, така и работодателите по отношение на общата безопасност и тяхната наказателна и финансова отговорност.

Предвидените регулярни глоби и имуществени санкции по чл. 103, ал. 1 за длъжностни лица при неизпълнение на изискванията на законопроекта, заедно с компенсационните такси при неизпълнение на предвидените квоти за заетост, отварят нови възможности за корумпиране на контролните органи, генерират допълнителни финансови и данъчни задължения за бизнеса, и в крайна сметка влошават значително стопанската и инвестиционна среда в страната. Тези позиции са изразени и от редица представители на браншови сдружения, както при проведените работни обсъждания, така и в официални позиции, изпратени до БСК.

3. По предвидените преференциални режими за специализирани предприятия на хора с увреждания.

Считаме, че предвидените насърчителни мерки и режими следва да бъдат разширени, като се отчита сравнително ниското ниво на заетост в тези предприятия, която вероятно не надхвърля 2 хил. души, при над 55 хил. души до 1989 г.

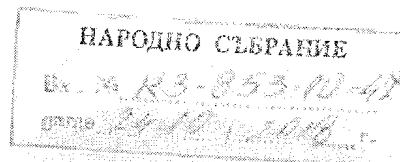
Обръщаме внимание още веднъж, че прехвърлянето на проблеми от една група в обществото върху друга не ги решава, а противопоставя тези групи помежду им.

С УВАЖЕНИЕ,

РАДОСВЕТ РАДЕВ

Изпълнителен председател

НАЦИОНАЛНА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА

София 1407, ул. "Кричим" No 1

www.nhif.bg

тел: +359 2 9659121

НАЦИОНАЛНА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА

КАСА

№ 02-08-18/23.10.2018.

София

ДО
Д-Р ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА -
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ КЪМ
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА Р БЪЛГАРИЯ
ГР. СОФИЯ
ПЛ. „КНЯЗ АЛЕКСАНДЪР I“ № 1

ОТНОСНО: Заседание на Комисията по здравеопазване на 24.10.2018 г., на което ще се обсъжда Законопроект за хората с увреждания № 802-01-41, внесен от Министерски съвет на 18.10.2018 г.

УВАЖАЕМА Д-Р ДАРИТКОВА,

Във връзка с предвидените промени в ЗБНЗОК за 2019 г., предвиждащи преминаване на заплащането на медицинските изделия, помощните средства, приспособленията и съоръженията за хората с увреждания към системата на здравеопазването чрез Националната здравноосигурителна каса, изразявам следното становище:

Промяната на разплащателното ведомство по отношение на медицинските изделия, помощните средства, приспособленията и съоръженията за хората с увреждания е предложена още на междуведомствената работната група, назначена със Заповед № РД-01-616/18.08.2017 г. на министъра на труда и социалната политика. Работата на тази работна група приключи успешно с изработването на проект на Координационен механизъм за взаимодействие при осъществяване на дейностите, свързани с целевите помощи за изработване, покупка и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия, на основание чл. 44, ал. 4 от закона за интеграция на хората с увреждания. В рамките на този механизъм бе предвидено основна промяна на принципа на заплащане на помощните средства, които до момента се предоставяха под формата на целеви помощи за лица с увреждания. Съгласно възприетата нова процедура се предвиди натурално предоставяне на помощното средство от търговеца на лицето с увреждания въз основа на издадена заповед от директора на дирекция "Социално подпомагане" за отпускане на целевата помощ. Т.е. отпадна възможността лицата с увреждания да получават целевата помощ под формата на финансови средства, срещу които да получат предписаното МИ или помощно средство. В рамките на междуведомствената група НЗОК предложи като допълнителна мярка за осигуряване на по-добър контрол да се направи изменение в нормативната рамка, която да дава възможност плащането от страна на разплащателното ведомство да се отлага в случаите,

когато има назначена проверка и до нейното приключване с влязъл в сила административен акт.

Към настоящия момент е предложен проект на ЗБНЗОК за 2019 г., предвиждащ преминаване на заплащането на МИ и Помощни средства за хората с увреждания към НЗОК чрез осигуряване на трансферни средства за финансовото обезпечаване на тази нова за НЗОК дейност.

Във връзка с предложените промени НЗОК е в готовност да започне извършването на тази дейност от датата, посочена в съответните преходни и заключителни разпоредби, както и когато бъдат приети и всички относими законодателни промени в законите от социалната сфера: Закона за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ), Правилника за изговора прилагане, Наредбата на министъра на труда и социалната политика за условията и реда за осъществяване и контрол на дейностите по предоставяне на помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания и медицински изделия, посочени в списъците по чл. 35г, ал. 1 от Закона за интеграция на хората с увреждания и др.

Вероятните проблеми, които могат да съпътстват преминаване на заплащането на МИ и Помощни средства за хората с увреждания към НЗОК са свързани с качеството на лицата, имащи право на тези помощни средства. До настоящия момент дейността на НЗОК е изисквала задължително лицата, ползващи медицински услуги да бъдат здравно осигурени. След тази промяна помощните средства ще следва да се предоставят и на лица, които не са здравноосигурени, но са признати като лица с увреждания със съответното решение на ТЕЛК.

След отстраняването на тази законова пречка чрез съответна промяна в Закона за здравно осигуряване следва да се синхронизира информационната система на НЗОК с тази на МТСП, като се осигури преминаване на цялата информация от база данни за всички лица с увреждания, получили помощни средства към информационната система на НЗОК. При осигуряване на законова основа за промяната на разплащателното ведомство и осигуряване на необходимите финансови средства НЗОК ще може да извършва тази нова дейност при условията и изискванията на Наредбата за условията и реда за съставяне на списък на медицинските изделия по чл. 30а от Закона за медицинските изделия и за определяне на стойността, до която те се заплащат (Наредбата по чл.30а ЗМИ). Съгласно Наредбата по чл.30а ЗМИ всички новоприети групи МИ и Помощни средства ще се включат в спецификацията по чл. 21, след което ще бъде провеждана ежегодна процедура за определяне на доставчик/ци на МИ и Помощни средства за лица с увреждания.

НЗОК ще предложи да се разпише и нова процедура за кандидатстване, предоставяне на стоката и услугата и съответно представяне на ежемесечно искане за заплащане към НЗОК, с оглед осигуряване на по-качествен контрол, съдържаща:

- проверка на изготвената социална оценка и определените необходими (от медицински изделия и помощни средства) за получаване на медицинското изделие или помощното средство.;

- потвърждение за приемане от страна на ведомството и неговите подразделения – МТСП за поемане на ангажимента за заплащане на този вид стока или услуга с издаване на съответния административен акт (заповед), в което е записано избора на доставчик и вида на стоката/услугата. Правоимащото лице или негово упълномощено лице след получаването на заповедта я представя на доставчика на стоката или услугата;

- потвърждение от страна на правоимащото лице, че е получило стоката или услугата.

- ред за проверка между предявеното за заплащане и действително полученото от правоимащото лице, като заплащането се извърши след проверка на документите: приемо – предавателен протокол, фактура и др.

Във връзка с гореизложеното и при промяна на разплащателната институция осигуряваща предоставянето на МИ и помощни средства за лица с увреждания, НЗОК ще започне да осъществява тази дейност в съответно предвидените срокове.

**УПРАВИТЕЛ НА НАЦИОНАЛНА
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА
Д-Р ДЕЧО ДЕЧЕВ**

**АСОЦИАЦИЯ
НА ИНДУСТРИАЛНИЯ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ**

1527 София, ул. Тракия №15
тел./факс: (02) 963 37 52 963 37 56
e-mail: bica@bica-bg.org
www.bica-bg.org

Изм. № 359/11.10.2018 г.

1204 03.04.19
11.10.18

ДО
Г-Н ВАЛЕРИ СИМЕОНОВ,
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО
ИКОНОМИЧЕСКАТА И ДЕМОГРАФСКАТА
ПОЛИТИКА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА
ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

✓ КОПИЕ:
Г-ЖА ВАСКА ШУШНЕВА,
СЕКРЕТАР НА НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА
ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Относно: Проект на Закон за хората с увреждания

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СИМЕОНОВ,

Във връзка с обсъждането на проекта на Закон за хората с увреждания представяме на
Вашето внимание

**СТАНОВИЩЕ
НА АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ
ОТНОСНО ПРОЕКТОЗАКОНА ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ**

Общ коментар:

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) се запозна внимателно с последния вариант на проектозакона за хората с увреждания и с настоящето излагаме своето становище по него.

Необходимостта от нов закон за уврежданията е повече от очевидна. Не само Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, която България е ратифицирала още през 2012 година, но цялата правна рамка на Европейския съюз – също страна по Конвенцията като регионална организация – поставя българските закони и социални практики в тази сфера извън съвременните механизми за социално включване и борба с бедността сред малцинствените групи, каквато група представляват хората с увреждания.

Процесът на изработване на проектозакона за хората с увреждания беше напрегнат, интензивен, консултативен, но и много зле структуриран, без отчетливо лидерство и визия за истинска, пълноценна реформа. В резултат на това крайният продукт е белязан с недъзите на действащия Закон за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ) и с философията на статуквото. Проектът **НЕ ПРЕДПОЛАГА СИСТЕМНА ПРОМЯНА!** Това е най-големият му недостатък.

Статутът на ТЕЛК-решенията се запазва (универсален ключ към всички системи и „билет“ за всички придобивки), „интеграционни добавки“ ще се раздават все така на калпак, но в по-големи размери, специализираните предприятия и кооперации си остават под закрила като частни търговски дружества, които не могат да бъдат контролирани от държавата по отношение на управлението им, резултатите или на каквито и да било икономически показатели. Механизмът за предоставяне на технически помощни средства и медицински изделия остава непроменен – законът не съдържа разписан регламент, но може да се очаква, че ще има списък с позиции и лимитни цени за финансиране. И не на последно място по важност – съхранен е статутът на национално представителство на организации на и за хора с увреждания. Някои нови разпоредби са крайно неуместни (чл. 11 – 16 относно Съвета за наблюдение), други са спорни, трети противоречат на принципите, залегнали в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (дефиницията за „хора с увреждания“ и „хора с трайни увреждания“ – последната отново препраща към ЕР на ТЕЛК). Всички недъзи на досегашния закон са съхранени в тяхната цялост. Иначе казано, предложеният проектозакон за хората с увреждания не предлага системно нови решения за социално включване на хората с увреждания в съответствие с Конвенцията на ООН, а е неумел опит за балансиране между различни интереси на статуквото.

Ако за основа на законопроекта беше приета рамката на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, където увреждането е резултат от функционалния дефицит на човека и бариерите в средата, то наименованието на закона трябваше да бъде Закон за уврежданията (Disability Act). Така би могло да се стигне до истинска промяна в политиките по уврежданията, при които адаптирането на средата е толкова важно, колкото и индивидуалната подкрепа. Но това би следвало да бъде свършено друг по смисъла и съдържанието си законопроект с дешифриране на формулировки като „пълноценно и равноправно упражняване на правата и свободите на хората с увреждания“, „социално приобщаване“, „социално включване“ и прочее, залегнали в чл. 2, където са посочени целите на закона.

Коментари по същество:

1. Законопроектът съдържа две дефиниции: за „хора с увреждания“ и за „хора с трайни увреждания“. Първата е взета директно от Конвенцията („хора с увреждания“ са лица с трайна физическа, психическа, интелектуална и сетивна недостатъчност, която при взаимодействие с обкръжаващата ги среда би могла да възпрепятства тяхното пълноценно и ефективно участие в обществото равноправно с останалите) и е в пряко противоречие с втората („хора с трайни увреждания“), която обогатява първата със следния текст: „...и на които медицинската експертиза е установила вид и степен на увреждане 50 и над 50 на сто увреждане“. Всички разпоредби в закона са насочени към „хората с трайни увреждания“, т.е. към хората с ЕР на ТЕЛК – порок на действащия закон, който многократно беше отчитан и използван като аргумент за необходимостта от радикална реформа в тези политики.
2. Придържайки се към логиката и принципите на Конвенцията областите на подкрепа в чл. 5 би следвало да бъдат сведени до: *здравеопазване, образование, заетост, жилищно осигуряване, транспорт, култура, спорт, личен живот, политически живот, правосъдие* и прочее, където държавата се ангажира да оказва подкрепа на човека с увреждане, докато за **средства за подкрепа** е достатъчно да се изброят следните елементи: *1. Месечна издръжка поради увреждане* (за хората, които не са състояние да

работят); 2. Физически и финансово достъпни жилища; 3. Разумни улеснения в домашна, учебна и трудова среда; 4. Медицински изделия и технически помощни средства; 5. Лична помощ; 6. Специализирани социални услуги. По този начин ще бъде очертан хоризонталният характер на политиките по уврежданията: всички секторни политики следва да бъдат приобщаващи и за хората с увреждания чрез средствата за подкрепа, които им се предоставят.

3. Запазването на ТЕЛК и техните експертни решения (ЕР на ТЕЛК) за вид и степен на увреждане в проценти като основен фактор и критерии за получаване на придобивки по предлагания закон води само и единствено до повече публични разходи срещу същите незадоволителни резултати. Безпочвена и несъстоятелна е претенцията, че предлаганият законопроект въвежда – едва ли не революционно – „индивидуална оценка на потребностите“ като основание за подкрепа. При цялостен прочит на законопроекта става ясно, че „месечните добавки за интеграция“ в действащия ЗИХУ, предоставяни въз основа на ЕР на ТЕЛК и „след извършване на социална оценка“ са преименувани на „месечна финансова подкрепа“, която ще се предоставя въз основа на ЕР на ТЕЛК и след индивидуална оценка на потребностите. Методиката за последната предстои да бъде разработена и въведена с подзаконов нормативен акт. Що се отнася до размера на помощите, то ръстът е в пъти, защото досегашната основа за изчисляването им – гарантираният минимален доход (75 лв. през 2018 г.) – е заменена с линията на бедност (321 лв. през 2018 г.), която се актуализира ежегодно. Иначе казано, хората с увреждания ще получат повече от същото, а не реформа. Запазен е и режимът за предоставяне на „целева подкрепа“ за закупуване и адаптиране на автомобил, за адаптиране на жилище и за технически помощни средства и медицински изделия.
4. Няма никакво основание да се очаква промяна в системите на здравеопазването, образованието, жилищното осигуряване или достъпността на публичната инфраструктура. В тези области са описани множество задължения на всички възможни власти, но няма никакви ресурси за изпълнението им, както и контрол или санкции при неизпълнение. Подкрепата за социално приобщаване е дефинирана през различни форми на рехабилитация (без механизъм за финансиране), което е архаично и ограничено разглеждане на материята, защото акцентът пада върху човека с увреждане, който трябва да бъде „рехабилитиран“, за да се впише в средата. Ефективното социално включване изисква комбинация от мерки и действия, които са насочени както към индивида, така и към средата. Проектозаконът не съдържа задължителни мерки и действия, осигурени в институционално и ресурсно отношение, които да са насочени към средата. Например, образованието е оставено изцяло в системата на образованието, което има логика по отношение на научаването, но не и по отношение на средата и средствата за подкрепа на детето с увреждания, което трябва да учи заедно с връстниците си. В сферата на заетостта пък е обърната формулата: всички усилия са насочени към „средата“ – има както стимули (предимно за специализираните предприятия), така и санкции за работодателите (най-вече за тези от обичайната работна среда), но няма никаква целенасочена подкрепа за хората с увреждания, които могат и трябва да се включат в пазара на труда.
5. В сферата на заетостта АИКБ смята, че като цяло политиката на определяне на квоти „с цел гарантиране на заетостта на хората с трайни увреждания в обичайна работна среда“ (член 40 от законопроекта) е мярка, която е доказала неефективността си с течение на

времето. На първо място, работодателите са „за“ назначаването на хора с увреждания, особено в сегашните условия на остър дефицит на човешки ресурси. Но проблемите с възможностите за назначаване на работа на хора с трайни увреждания съвсем не се решават с „гарантиране на квоти“. При сегашното изключително незадоволително състояние на нещата, при което корупцията в и около ТЕЛК е превърната в национален спорт, квотите в най-добрия случай „решават“ проблемите на „хората с ТЕЛК решения“. Хората с трайни увреждания имат огромни трудности от друг характер, свързани на първо място с достъпността на архитектурната среда. Нещо повече, освен (4-10) % трудоустроени по чл. 315 се добавят нови 2% с увреждания, а за някои от малките предприятия (с персонал 51 човека) задължителните двама човека формират 4%. Затова, **принципно погледнато, ние сме против квотите, които само създават впечатление за грижа за хората с увреждания, но на практика предимно създават проблеми и на хората с увреждания, и на работодателите.** Сериозен проблем представляват и „компенсационната вноска“ при неизпълнение на квотите за хора с увреждания в обичайна среда – 30% върху минималната работна заплата всеки месец са една внушителна сума, която постъпва в Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“. Остава неясна съдбата на тези средства, но има основание да те бъдат определени като „корпоративен данък за увреждане“ – крайно неприемливо за бизнеса.

6. Записите в предложения законодателен акт водят до тежък **ИНСТИТУЦИОНАЛЕН РАЗГУЛ** – органите по този проектозакон са: съществуващите – МТСП, АСП, АХУ, НСИХУ, доказали своята неефективност; нови – Специализиран орган за правата на хората с увреждания с неясни функции (от 2021 година!), Съвет за наблюдение, областни съвети – съвсем неясни като цели, функции и дейности. **Решението е просто: изпълнението на всички политики за социално включване на хората с увреждания следва да бъдат възложени на Агенция по уврежданията, а политиките за преодоляване на бедността да останат в АСП.** Агенцията по уврежданията трябва да се занимава с: (а) индивидуална оценка на потребностите; (б) предоставяне на подкрепа съобразно индивидуалните потребности на всеки – в т.ч. издръжка поради увреждане, технически помощни средства, лична помощ, адаптиране на жилище и/или автомобил, насочване към специализирани социални услуги; (в) поддържане на наличности от технически помощни средства, които следва да не бъдат собственост на човека с увреждане, а да бъдат предоставяни за ползване; (г) предоставяне на консултации и издаване на предписания за осигуряване на достъпна среда и разумни улеснения за хората с увреждания в публичната среда (образование, транспорт, инфраструктура и пр.). При упражняването на тези функции Агенцията ще акумулира информация за потребностите на хората с увреждания, която следва да се използва за правене на политики в бъдеще. Така и наличието на регистър именно в тази агенция – за който вече са похарчени над 2 млн. лв. и към момента не върши никаква работа – е напълно оправдано.
7. Начинът, по който се чете и интерпретира Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, е изключително порочен и говори за крайна управленска некомпетентност. Всички безсмислени записи в законопроекта се „аргументират“ с Конвенцията, която задължава държавите-членки да водят политики по уврежданията, които ще направят средата по-достъпна и дружелюбна за хората с увреждания, а те – хората с увреждания – ще получат достъп до ресурса, който е необходим за компенсиране на дефицита, предизвикан от увреждането. Последното означава: (а) индивидуална оценка на потребностите, последвана от целеви ресурс за всеки индивид; (б) компетентна

институция с правомощия да прави индивидуални оценки и да предоставя целеви ресурс на всеки индивид; (в) отворени системи за здравеопазване, образование, заетост, култура, спорт, правораздаване и прочее с гарантиран достъп до тях и на хората с увреждания; (г) определяне на „една или повече оперативни единици (focal points)“ за прилагане на Конвенцията, както и „създаване или определяне на **КООРДИНАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ** в рамките на правителството, за стимулиране на действия в различните сектори и на различните нива“. В Конвенцията никъде не се говори за „национално представителни организации на и за хора с увреждания“, а „хора с увреждания и представителни за тях организации“, които трябва да участват в процеса на наблюдение на политиките.

8. Координационният механизъм е нещо съвършено различно и предполага комуникация между различните държавни ведомства, агенции и структури в секторните политики така че да се гарантира достъпа на хора с увреждания до публичния ресурс за всички граждани. **Координационният механизъм** не предполага създаване на отделна структура или звено, а **набор от правила за комуникация и консултиране**. Такава роля може да играе един **Национален съвет по уврежданията** (не НСИХУ!) към МС с различен състав от сегашния и още по-различни функции от сегашните. Сегашният НСИХУ трябва да бъде закрит, с което ще бъдат елиминирани много от недъзите на политическия процес в момента, довел да сегашната кризисна ситуация на безразсъдно харчене на публичен ресурс без никаква полза за хората с увреждания.
9. И накрая, но не по важност, оценката на въздействието – задължителен елемент от пакета документи по всеки законопроект – е крайно непрофесионална и несъстоятелна.

Така, в обобщение може да се каже, че няма нито едно доказателство за необходимостта от точно такива „промени“ в законодателството по уврежданията, каквито предлага проектозаконът - това е действащият закон с ново име и куп излишни органи, които ще отговарят за изпълнението на „новия“ закон. Досегашните политики в различните публични сфери не са анализирани по отношение на тяхната ефективност, ефикасност или въздействие (в дългосрочен план), което прави предложенията във въпросния проектозакон конюнктурни и до голяма степен популистки, изработени под натиск от „недоволни граждани“ (потърпевши хора с увреждания, поставени в ситуация на крайна бедност и зависимост) или лобистки групи (примерно - доставчици на технически помощни средства). Приемането на законопроекта в този му вид може да породи само и единствено хаос в средата, още повече проблеми за хората с увреждания и 150 млн. лв. допълнителни разходи (заявени за 2019 година).

С УВАЖЕНИЕ,

ВАСИЛ ВЕДЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА
АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ

